

2. Részletek Athénagorasz Kérvény a keresztények ügyében című apológiájából

Az Isten előtti felelősségről és a keresztények örök élet felőli reménységéről

Azzal érvelnek, hogy még étkezéseink és a házasság is istentelen nálunk, hogy jogosnak tarthassák gyűlöletüket, és kétszeresen is megalapozottnak tarthassák a vezetők azon törekvését, hogy minket életmódunktól – igen éles és súlyos vádak tömegével – eltérítsenek, idejüket olyanokkal töltik, akik ősidők óta és nem csak a mi korunkban ismerik a szokást, hogy bizonyos isteni törvény és tanítás alapján az erénnyel kell küzdeni a gonoszság ellen. Ez az oka, hogy Püthagorasz is háromszáz társával együtt tűzhalált halt, Hérakleitoszt és Démokritoszt száműzték, amazt Efezus városa üzte el, emezt az abderaiak vádolták esztelenséggel, az athéniek pedig Szókratészt ítélték halálra. Ahogyan azonban ők sem lettek rosszabbá a tömeg véleményétől az erényesség szempontjából, úgy erényes életünket sem feketíti be a némelyek által terjesztett alaptalan rágalom. Jó hírünk van ugyanis Isten előtt. **Mégis foglalkozom ezekkel a vádakkal is. A már mondottak által is tisztázva érzem magamat előttetek. Ti, akik belátásban mindenkit felülmúltok, tudjátok meg, életmódunk Istenhez igazodik normaként, mindannyian feddhetetlenek és elmarasztalhatatlan emberekként állunk előtte, a legkisebb bűnt sem engedjük meg még gondolatban sem. Ha az volna meggyőződésünk, hogy csak ezt az egy földi életet éljük, talán gyanúsíthatnátok bennünket, hogy a testnek és a vérnek szolgálunk, bűnt követünk el, amikor hatalmába kerít a kapzsiság és a mohóság, miután azonban azt tudjuk, hogy Isten jelen van minden gondolatunkban és szavunkban, nappal és éjszaka, mert Isten egészen fény és belelát a szívünkbe, meg vagyunk győződve arról, hogy eltávozva ebből az életből más életet fogunk élni, ennél jobbat vagy az odaáti mennyeit, nem a földit, (mert lelkünk Istennél és Istennel együtt él majd zavartalanul és nem érinti változás, testünk lesz ugyan,**

de mégsem testekkel, hanem mennyei szellemekkel leszünk együtt), avagy a többiekkel együtt rosszabb állapotba zuhanunk, és tűz által bűnhődünk. Isten nem azért teremtett minket, hogy juhok és barmok módjában hulljunk el, elvesszünk és megsemmisüljünk. Emiatt nyilván nem akarunk rosszat, nem is kívánjuk kiszolgáltatni magunkat büntetendő személyekként a nagy ítéletnek.⁷

A lelkület tisztaságáról

Nincs abban semmi csodálatos, ha ugyanazokat a dolgokat fogják ránk, mint saját isteneikre, szenvedéseiket misztériumokként mutogatják. Ha kárhóznati kell a szabados, mindenfélével való közösülést, akkor gyűlölniük kellene Zeust, aki anyjától Reától, és leányától Korétól nemzett gyermekeket, saját nővérét bírta asszonyául, avagy az efféléket költő Orpheuszt, mert történeteivel Thüesztésznél vallástalanabbá és vérfertőzőbbé tette az istent. Mert az előbbi leányával való érintkezése egy jövendölés beteljesedése volt, és ettől várta bosszúja teljeseését és a királyság elnyerését. **Mi azonban oly mértékben közömbösek vagyunk az ilyenekkel szemben, hisz még vágyakozással sem szabad nézelődnünk. „Aki ugyanis asszonyra néz, hogy megkívánja – mondja –, már házasságtörést követett el szívében.”** Akiknek még látni sem szabad többet annál, mint amire Isten a szemet teremtette, hogy világosságunk legyen nevezetesen, és akiknek már az élvezetes nézelődés is paráznaság, mert a szem rendeltetése nekik más, és akiket már a gondolatért, nem csak az érintésért megítélnék, azok tisztaságában hogyan lehetne kételkedni? Tanításunknak nincs köze emberi törvényekhez, (mi azonban azt gondoljuk, Uraink, kezdetben Isten Titeket is a mi tanításunkkal bízott meg), számunkra az a törvény, amit magunk és felebarátaink számára is az igazságosság mértékének tartunk. Ezért némelyeket – koruktól függően – fiainknak és leányainknak, másokat testvéreinknek vagy nővéreinknek tartunk, az idősebbeknek az atyáknak és anyáknak kijáró tiszteletet adjuk meg. Akiket testvéreinknek és nővéreinknek hívunk, vagy más ilyen névvel illetünk, azokra igen nagy gondunk van, hogy testünk érintetlen és rontatlan maradjon, mert a tanítás

mondja nekünk ismét: ha valaki kétszer adott csókot, mert öröme volt benne, ...vétkezett... és hozzáteszi: ezért inkább kerülni kell a csókot vagy a köszöntést, mert ha a legkisebb gondolat is már beszennyez minket, az máris kizár az örök életből.⁸

A keresztények szemérmessége – a házasságtörés elítélése

Mivel reményünk az örök élet, lenézzük ennek az életnek a gondjait, beleértve a lelki élvezeteket is. Mindegyikünknek van felesége, akire mindegyikünknek gondja van, s az általunk hozott törvények szerint tartjuk őket, a gyermekáldás céljából. Ahogyan a földműves az elvetett magból várja az aratást, nem vet rá még fölöslegesen, úgy nekünk is, a gyermeknemzés a vágy mértéke. **Sok olyat is találunk nálunk – férfit és nőt egyaránt –, akik nem kötöttek házasságot abban a reményben, hogy sokkal szorosabban kapcsolódnak Istenhez. Ha pedig a szüzességben és eunuchságban való megmaradás jobban köt Istenhez, és már az is eltávolít tőle, ha valaki a gondolatig és vágyig eljut, amit kerülnünk, akkor a cselekedeteket még inkább elutasítjuk. Mi nem az ékesszólással törődünk, hanem azzal, hogy olyan cselekedeteink legyenek, melyek tanítanak, s bárki vagy maradjon meg olyannak, amilyenek született, vagy egyszer kössön házasságot, s a második házasság már nyilvánvalóan házasságtörésnek számít. „Aki elbocsátja feleségét és mást vesz el – mondja –, házasságot tör”. [...]⁹**

A keresztények megvetik a gyilkosságot – a magzatelhajtás elítélése

Milyen józan gondolkodású személy nevezne gyilkosoknak minket? Emberhúst csak azután lehet enni, ha valakit legyilkoltak. Először is hazudnak, másodszer pedig, **ha megkérdik őket, vajon szemtanúi voltak-e mindannak, amit beszélnek, egyetlen egy sem mondja: láttam.** Közülünk némelyeknek szolgálk is vannak, egyeseknek több, másoknak kevesebb, akik elől az efféléket nem lehetne eltitkolni, de még ezek közül sem hazudott egy sem ilyeneket rólunk. **Akikről tudják, hogy még a törvény alapján elítéltek megölését sem bírják elviselni, ki vádolná az olyanokat emberöléssel és emberevéssel?** Közületek ki ne nézné

lelkesen a gladiátorok küzdelmét, vagy a vadállatokkal folytatott viadalokat, különösen akkor, ha Ti rendezitek azokat? Mi elutasítjuk az ilyen látványosságokat, mert a gyilkolás szemlélését csaknem azonosnak tartjuk a gyilkolással magával. Hogy tudnánk ölni, mikor még annak látványát sem bírjuk elviselni, nehogy a látással valami szenny és mocsok kenődjek ránk? **Még a magzatelhajtáshoz különféle szereket használó asszonyokat is gyilkosnak tartjuk, s véleményünk szerint ezért számadással tartoznak Isten előtt, akkor hogyan tudnánk mi embert ölni? Mi értelme lenne annak a gondolatnak, hogy mi gyilkosok vagyunk, mikor éppen mi tartjuk gyilkosnak a magzatelhajtást végző asszonyt, és véleményünk szerint számot fog adni érte Isten előtt? Ugyanaz az ember nem gondolkozhat úgy, hogy élőlénynek, következésképpen Isten gondviselése tárgyának tekinti a magzatot a méhben, de a világra jöttet már megölhetőnek tartja.** Képtelenség, hogy aki tiltja a gyermekek kitevését, mert akik így tesznek, azokat gyilkosoknak tartja, az a felneveltet aztán megölje. Ellenkezőleg, mi mindig és mindenütt ugyanazok és ugyanolyanok vagyunk, szolgálói és nem mesterei az értelemnek.¹⁰

[<https://www.keresztenyek.hu/idezetek-korai-iroktol/>]